

MCLEGAL

Metin-Çiçek Avukatlık Ortaklığı
Attorney Partnership

in

SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARINA İLİŞKİN 19 EYLÜL 2024 TARİHLİ İLKE KARARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR DEĞERLENDİRME

BİLGİ NOTU

1-GİRİŞ

19 Eylül 2024 tarihli ve 1484 sayılı Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) i-SPK.35.B.1 sayılı İlke Kararı, sermaye piyasalarındaki kripto varlık hizmet sağlayıcılarına yönelik olarak önemli düzenlemeleri içermektedir. Bu karar ile, müşteri nakitlerinin güvenli şekilde saklanması, müşteri emirlerinin alınmasında dikkat edilmesi gereken kurallar, reklam ve duyuru politikaları ile NFT'ler (Nitelikli Fikri Tapular) ve diğer kripto varlıklarla ilgili çeşitli düzenlemeler getirilmiştir.

Bu yazımızda, Türkiye'deki düzenlemeler yurtdışı uygulamalarıyla özellikle ABD, Avrupa Birliği ve diğer ülkelerle karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

2-Kripto Varlıkların Saklanması ve Müşteri Nakitlerinin Korunması: Türkiye ve Diğer Ülkeler

Türkiye'de SPK'nın İlke Kararı, müşterilere ait nakitlerin ve kripto varlıkların platformlardan ayrı tutulmasını ve banka hesaplarında saklanmasını zorunlu kılmaktadır. Benzer bir düzenleme ABD'de de mevcuttur. ABD'de, Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC) tarafından belirlenen düzenlemeler kapsamında kripto varlık saklama hizmeti sunan şirketler, müşteri varlıklarını kendi varlıklarından ayrı tutmak zorundadır. Ayrıca, kripto varlık saklayıcılarının kayıt altına alınması ve sıkı denetimlerden geçmesi gerekmektedir. Securities Investor Protection Corporation (SIPC), bazı kripto varlık saklama hizmetlerini de sigorta kapsamına almaya başlamıştır. Bu, yatırımcıları korumak adına önemli bir adımdır.

Avrupa Birliği'nde kripto varlık saklama hizmetleri, MiCA (Markets in Crypto Assets) düzenlemeleri çerçevesinde düzenlenmektedir. MiCA, Haziran 2023'te kabul edilmiş olup, ilgili düzenlemenin Aralık 2024'e kadar kademeli olarak tüm hükümleriyle yürürlüğe girmesi beklenmektedir. MiCA, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerini, sorumluluklarını ve yükümlülüklerini ayrıntılı bir şekilde ele alarak, bu sektördeki standartları belirlemektedir. Özellikle müşteri varlıklarının saklanmasına ilişkin düzenlemeler, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşteri varlıklarını kendi malvarlıklarından tamamen ayrı tutma zorunluluğunu getirmektedir.

Bu kapsamda, müşteri varlıklarının güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli önlemlerin alınması, varlıkların güvenilir ve şeffaf bir şekilde saklanması ve müşteri haklarının korunması temel bir ilke olarak benimsenmiştir. MiCA, ayrıca bu hizmet sağlayıcıların denetime tabi tutulmasını ve lisanslama süreçlerini belirleyerek sektördeki güvenlik standartlarını daha da güçlendirmiştir. Bu düzenlemeler, Avrupa Birliği genelinde kripto varlık piyasalarının istikrarını ve yatırımcıların korunmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır ve platformların faaliyetlerinde risk yönetimini ve şeffaflığı artırmayı hedeflemektedir.

3-Müşteri Emirlerinin Alınması ve Kayıtların Tutulması

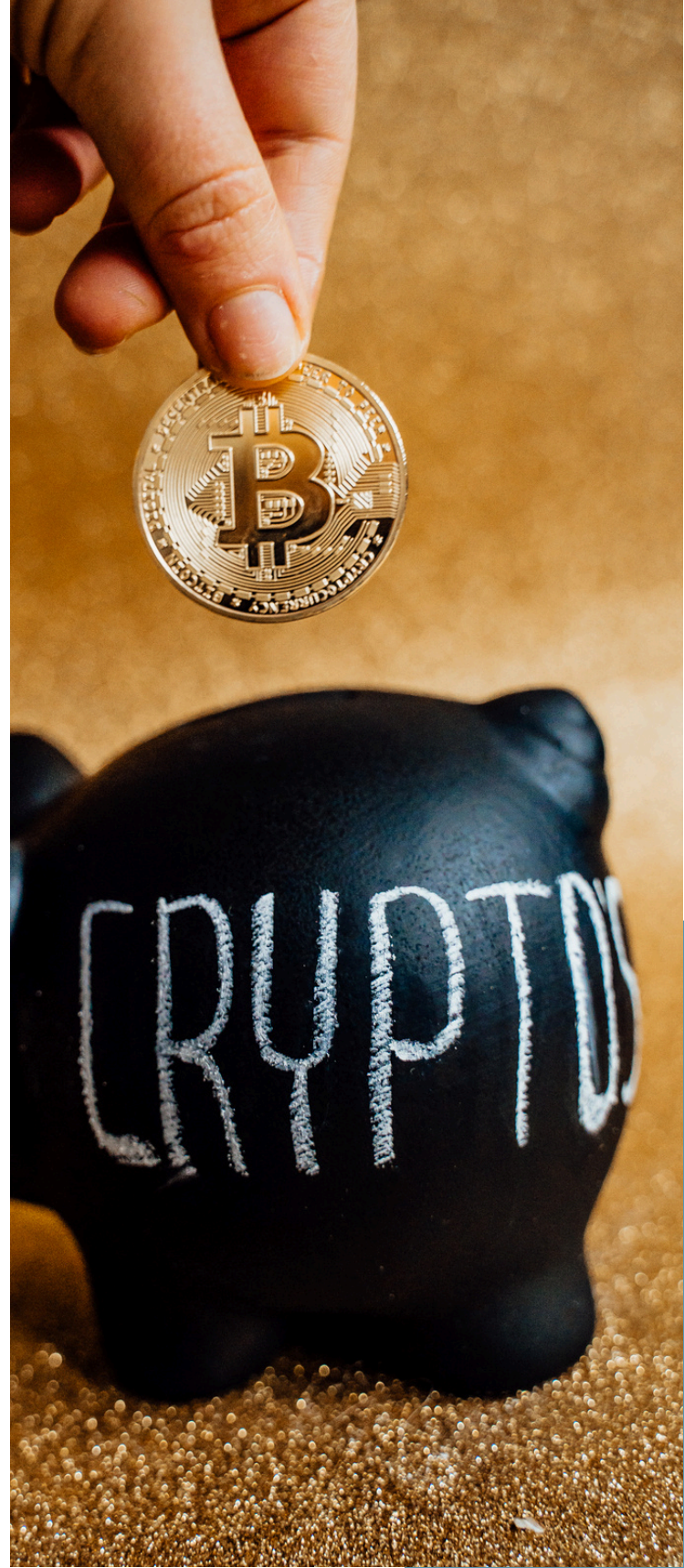
SPK'nın İlke Kararı, müşteri emirlerinin yalnızca ilgili platformların resmi internet siteleri, mobil uygulamaları veya yetkilendirilmiş telefon hatları üzerinden alınabileceğini açıkça düzenlemektedir. Karara göre, sosyal medya platformları (örneğin WhatsApp, Telegram gibi) üzerinden müşteri emirlerinin alınması kesin olarak yasaklanmıştır. Bu düzenlemenin amacı, emirlerin alındığı kanalların denetlenebilir ve güvenilir olmasını sağlamaktır. Ayrıca, emirlerin alınması ve işlenmesine ilişkin tüm kayıtların eksiksiz bir şekilde tutulması ve bu kayıtların güvenli bir ortamda saklanması zorunlu hale getirilmiştir. Platformlar, elektronik ortamda alınan emirlerde gerekli log kayıtlarını, sesli alınan emirlerde ise ses kayıtlarını değiştirilmesi mümkün olmayacak şekilde saklamakla yükümlüdürler. Bu zorunluluk, yatırımcı haklarının korunmasını ve olası uyuşmazlıklarda delil niteliği taşıyan belgelerin güvence altına alınmasını amaçlamaktadır. Kayıtların güvenilirliği ve doğru tutulması hem platformlar hem de yatırımcılar açısından güvenlik ve şeffaflık sağlamaktadır.

ABD'de SEC tarafından uygulanan kurallar, Türkiye'deki düzenlemelerle benzer bir yaklaşıma sahiptir. Kripto varlık platformları, yalnızca yetkilendirilmiş ve denetime tabi tutulan kanallar aracılığıyla müşteri emirlerini kabul etmek zorundadır. Bu kural, platformların sosyal medya veya diğer güvenilir olmayan iletişim araçları aracılığıyla emir almasını engelleyerek, piyasa güvenliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca, emirlerin alınması sürecinde, tüm kayıtların izlenebilir şekilde tutulması ve saklanması önem arz etmektedir. ABD'de Financial Industry Regulatory Authority (FINRA), kripto varlık ticaretinde emir kayıtlarının saklanmasına ve izlenebilirliğine yönelik standartlar geliştirmiştir. FINRA'nın düzenlemeleri, müşteri emirlerine ilişkin kayıtların elektronik olarak tutulmasını ve gerektiğinde denetim için güvenilir şekilde erişilebilir olmasını zorunlu kılmaktadır.

Buna ek olarak, bazı eyaletler kripto varlık ticaretine ilişkin özel düzenlemeler getirmiştir. Örneğin, New York Eyaleti'nde New York State Department of Financial Services (NYDFS) tarafından getirilen BitLicense düzenlemesi kapsamında, kripto varlık platformlarının emirleri yalnızca düzenleyici otoriteler tarafından belirlenen yetkilendirilmiş kanallar üzerinden alması zorunludur. Bu, müşteri emirlerinin güvenilir şekilde alınması ve kayıt altına alınmasını garanti altına almaktadır.

Avrupa Birliği'nde de MiCA düzenlemeleri kapsamında müşteri emirlerinin alınması ve kayıtlarının tutulması büyük önem taşımaktadır. MiCA, kripto varlık platformlarının müşteri emirlerini kaydetmekle yükümlü olduğunu açıkça belirtmekte olup, bu kayıtların şeffaf, güvenli ve düzenleyici otoritelerin erişimine açık şekilde tutulmasını zorunlu kılmaktadır. MiCA'nın bu düzenlemeleri, özellikle müşteri haklarını koruma ve piyasadaki güvenliği artırma amaçlıdır. Bu bakımdan, Avrupa Birliği'ndeki düzenlemeler, Türkiye'deki SPK İlke Kararı ile büyük paralellikler göstermektedir. Hem Türkiye'de hem de Avrupa Birliği'nde, yatırımcı haklarının korunması ve kripto varlık piyasasında güvenli bir ortam oluşturulması ortak bir hedef olarak benimsenmiştir.

4-Kripto Varlıkların Listelenmesi ve Düzenlenmesi

Türkiye'deki İlke Kararı, NFT'ler (Nitelikli Fikri Tapu) ve sanal oyunlarda kullanılan dijital varlıklar gibi bazı kripto varlıkların 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (SPKn.) kapsamında yer almadığını açıkça belirtmektedir. Bu tür varlıklar, sermaye piyasası araçları olarak kabul edilmediği için bu SPKn.'un düzenlemelerine tabi değildir. İlke Kararı, bu varlıkların geleneksel sermaye piyasası araçları ile aynı piyasalarda işlem göremeyeceğini ve bu varlıklar için farklı bir pazar oluşturulabileceğini öngörmektedir. Bu pazar içerisinde işlem göreceği olan NFT'ler ve benzeri dijital varlıklar, yatırımcıların bilgilendirilmesi ve riskler konusunda aydınlatılması koşuluyla alınıp satılabilecektir.

İlke Kararı, bu varlıkların işlem gördüğü piyasalarda, yatırımcıların doğru ve eksiksiz şekilde bilgilendirilmesinin zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Özellikle, bu varlıkların Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında olmadığını açıkça belirtilmesi ve yatırımcıların işlem öncesinde bu durumdan haberdar edilmesi gerekmektedir. Bu tür bilgilendirmenin internet siteleri, mobil uygulamalar veya işlem platformları üzerinde yapılması, yatırımcıların bu bilgilendirmeyi okuduğuna dair onay alınması zorunluluğu getirilmiştir. Bu düzenlemeler, yatırımcıların yanlış yönlendirilmesini engellemeyi ve piyasa şeffaflığını sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu bağlamda, Türkiye'deki düzenlemeler, NFT'ler ve benzeri dijital varlıkların özel bir pazar içinde işlem görebileceğini öngörürken, aynı zamanda yatırımcıların bu varlıklara ilişkin potansiyel riskler ve yasal sınırlamalar konusunda bilgilendirilmesini de zorunlu kılmaktadır. Bu yaklaşım, yatırımcıların korunması ve kripto varlık piyasasında güvenli bir işlem ortamı yaratılmasına yönelik önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

ABD'de, Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC), kripto varlıkların menkul kıymet olup olmadığını değerlendirmek için Howey Testi gibi araçlardan yararlanmaktadır.

Howey Testi, bir yatırımın menkul kıymet sayılıp sayılmayacağını belirlemek amacıyla yatırımcıların ortak bir girişime yatırım yapıp yapmadığına ve kar beklentisi içinde olup olmadığına odaklanmaktadır. NFT'ler ve diğer dijital varlıklar da, bu test kapsamında değerlendirilmektedir. SEC, henüz NFT'ler üzerinde spesifik bir düzenleme yapmamış olmasına rağmen, NFT'lerin bazı durumlarda menkul kıymet olarak nitelendirilebileceğini belirtmiştir. Özellikle, NFT'lerin bir yatırım sözleşmesine benzer özellikler taşıdığı ve alıcıların kar beklentisi içinde olduğu durumlarda menkul kıymet olarak kabul edilebileceği ifade edilmiştir. Bu durumda NFT'lerin SEC'in yetki alanına girebileceği ve sermaye piyasası mevzuatına tabi olabileceği öngörülmektedir. Dolayısıyla, NFT'lerin menkul kıymet olarak sınıflandırılması, SEC'in gelecekteki düzenlemelerine ve yargı kararlarına göre şekillenecektir.

Avrupa Birliği ise, kripto varlıkların düzenlenmesine ilişkin çerçeveyi MiCA düzenlemeleri ile netleştirmektedir. MiCA, kripto varlıkları sınıflandırma ve listeleme kuralları konusunda kapsamlı bir yaklaşım sunmakta ve bu varlıkların sermaye piyasası araçlarıyla benzer şekilde düzenlenmesi gerektiğini savunmaktadır. Ancak, MiCA kapsamında NFT'ler ve sanal oyunlarda kullanılan dijital varlıklar gibi belirli türde kripto varlıkların, genel olarak sermaye piyasası araçları niteliği taşımadıkları için bu düzenlemelerden muaf tutulabileceği kabul edilmektedir. MiCA, NFT'lerin benzersiz ve koleksiyon amaçlı olduğundan, genel olarak menkul kıymet veya sermaye piyasası aracı olarak değerlendirilmemesi gerektiğini öngörmektedir. Ancak, belirli koşullar altında bu varlıkların ticari amaçla kullanılması veya yatırım sözleşmelerine benzer şekilde sunulması halinde düzenlemelere tabi olabilecekleri de belirtilmiştir.

Bu kapsamda, Avrupa Birliği'nin NFT'lere yönelik yaklaşımı, genel bir düzenleme dışı bırakmayı tercih etmekle birlikte, yatırımcıları koruma amacıyla bu varlıkların sınıflandırılması ve kullanım şekillerine göre düzenleme kapsamına alınabileceğini öngörmektedir. MiCA, kripto varlık piyasasının gelişimi ve yatırımcıların korunması açısından esnek bir çerçeve sunarken, NFT'lerin hangi durumlarda düzenlemeye tabi olacağı konusunda daha net sınırlar çizmektedir.

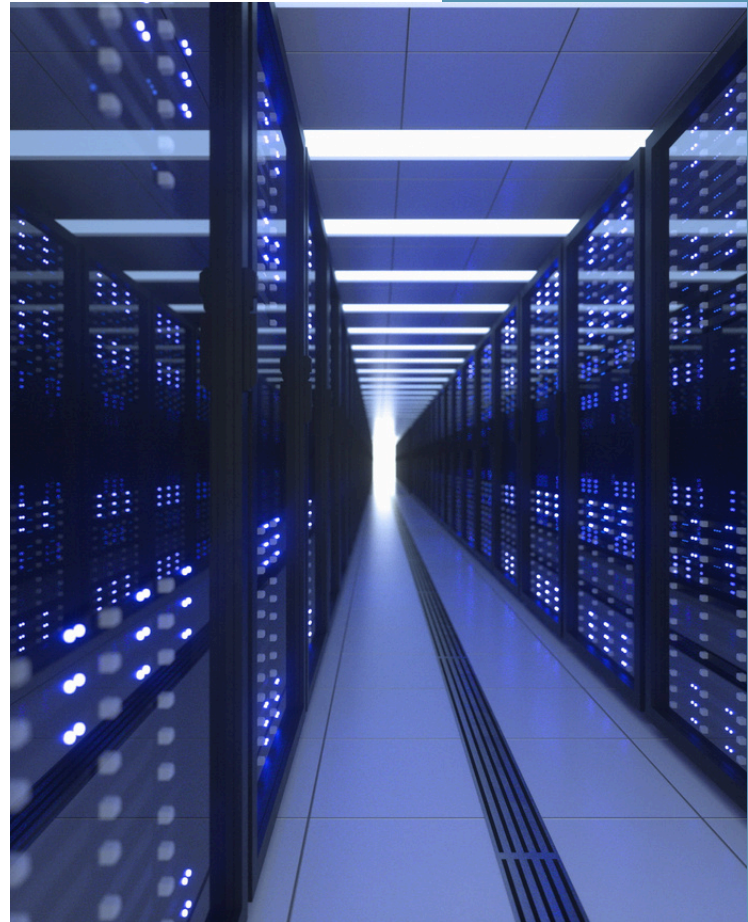
5- Reklam, Duyuru ve Kampanya Düzenlemeleri

SPK'nın İlke Kararı, platformların reklam, ilan ve duyurularında yanıltıcı bilgi vermemesi gerektiğini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, yatırımcıları yanıltacak şekilde kazanç garantisi veya zarara karşı koruma vaadi sunulması yasaklanmıştır. Karara göre, reklam ve duyurular, yatırımcıların bilgi eksikliğini istismar etmeye yönelik olamaz ve platformlar, yatırımcıların bilinçli kararlar almasını sağlayacak şekilde objektif ve şeffaf bilgiler sunmakla yükümlüdür. Ayrıca, platformlar, "mutlak getiri" veya "zarara karşı garanti" gibi yanıltıcı taahhütlerde bulunamaz ve yatırımcıları yanlış yönlendirebilecek kampanyalar düzenleyemez.

ABD'de, kripto varlık reklamları konusunda SEC ve FTC tarafından sıkı düzenlemeler uygulanmaktadır. SEC ve FTC, kripto varlıklarla ilgili reklamların yanıltıcı olmaması gerektiğini ve yatırımcılara tam, doğru bilgi verilmesinin zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Özellikle ünlü isimler tarafından yapılan kripto varlık tanıtımlarında, yatırımcıların yanıltılma riskine karşı dikkatli bir yaklaşım benimsenmiştir. Son zamanlarda, ünlü isimlerin yanıltıcı kripto varlık tanıtımları nedeniyle açılan davalar, SEC'in bu konudaki ciddiyetini ortaya koymuştur. Securities Act kapsamında, kripto varlıkların menkul kıymet olup olmadığına bakılmaksızın, yanlış veya eksik bilgi veren tanıtımlar yasal sonuçlar doğurabilir. Bu durum, yatırımcıları koruma amacıyla düzenleyici otoritelerin kripto varlık reklamlarına daha fazla dikkat göstermesine yol açmıştır.

Avrupa Birliği ise, kripto varlık reklamlarıyla ilgili düzenlemeleri MiCA kapsamında ele almaktadır. MiCA, platformların ve diğer hizmet sağlayıcıların kripto varlık reklamlarının şeffaf ve doğru olması gerektiğini vurgulamaktadır. Yanıltıcı veya eksik bilgiye dayalı reklamlar, yatırımcıları yanlış yönlendirme potansiyeline sahip olduğundan, AB düzenlemeleri bu tür faaliyetlere karşı sıkı kurallar getirmiştir. MiCA kapsamında, platformlar reklamlarında kazanç garantisi veya zarar koruma vaadinde bulunamaz ve yatırımcıların bilgi eksikliğinden yararlanmaya yönelik herhangi bir teşvik sunamaz. Bu çerçevede, platformlar tarafından sunulan kampanyalar ve promosyonların da yatırımcıların bilinçsizce işlem yapmalarına neden olabilecek içerikte olmaması sağlanmaktadır.

Genel olarak, hem Türkiye, ABD hem de Avrupa Birliği düzenlemeleri, kripto varlık reklamlarının şeffaf ve yanıltıcı olmayan bir yapıda olmasını zorunlu kılmaktadır. Bu düzenlemeler, yatırımcıların korunmasını sağlamayı ve piyasada güvenilirliğin artırılmasını hedeflemektedir. Özellikle kazanç garantisi veya zarar koruma gibi yanıltıcı vaatlerin yasaklanması, kripto varlık piyasasında yatırımcıların doğru bilgilendirilmesini amaçlayan kritik bir düzenlemedir.

6- Sonuç: Türkiye ve Dünyadaki Kripto Varlık Düzenlemelerinin Genel Değerlendirmesi

SPK'nın 19 Eylül 2024 tarihli İlke Kararı, Türkiye'de kripto varlık sektörünü düzenleyerek yatırımcı haklarını koruma amacını taşıyan kapsamlı bir düzenleme olarak dikkat çekmektedir. Bu düzenlemeler, kripto varlıkların güvenli bir şekilde saklanmasını, müşteri varlıklarının platformların kendi varlıklarından ayrılmasını, müşteri haklarının korunmasını ve platformların şeffaflık ilkesine bağlı olarak faaliyet göstermesini sağlamaya yönelik hükümler içermektedir. Ayrıca, platformların şeffaf bir şekilde işlem yapmalarını zorunlu kılmakta ve yatırımcıları koruma altına almak amacıyla sektördeki güvenlik standartlarını artırmayı hedeflemektedir.

Türkiye'deki bu düzenlemeler, uluslararası platformda ABD ve Avrupa Birliği'ndeki kripto varlık düzenlemeleri ile büyük benzerlikler taşımaktadır. ABD'de SEC tarafından uygulanan kurallar, yatırımcıların korunmasını, platformların düzenlenmesini ve kripto varlık piyasasındaki şeffaflığı sağlamayı amaçlamaktadır. Howey Testi gibi araçlarla kripto varlıkların menkul kıymet olup olmadığı belirlenirken, yatırımcı haklarının korunmasına yönelik katı kurallar uygulanmaktadır. Benzer şekilde, Avrupa Birliği de MiCA düzenlemesi ile kripto varlık piyasasını düzenleyerek yatırımcı haklarını koruma altına almayı hedeflemektedir. MiCA, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının sorumluluklarını belirlemekle kalmayıp, yatırımcıların korunması, müşteri varlıklarının güvenli bir şekilde saklanması ve piyasada şeffaflık ilkesinin sağlanması gibi önemli hükümler içermektedir.

Her üç bölge de (Türkiye, ABD ve Avrupa Birliği), kripto varlık piyasasında yatırımcı haklarının korunmasını öncelikli hale getirmiştir. Bu düzenlemeler, kripto varlık piyasalarında daha güvenilir ve şeffaf bir ortam yaratmayı amaçlamakta ve platformların daha güvenilir şekilde faaliyet göstermesini sağlamaktadır.

Türkiye, ABD ve Avrupa Birliği gibi ülkelerde benimsenen bu düzenlemeler, piyasanın daha güvenli ve sürdürülebilir hale gelmesine katkıda bulunacaktır.

Sonuç olarak, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının bu düzenlemelere uyum sağlaması, yatırımcı güvenini artıracak ve piyasanın büyümesini destekleyecektir. Kripto varlık piyasalarının gelişimi, ancak yatırımcıların haklarının korunması ve piyasa güvenliğinin sağlanması ile mümkün olacaktır. Bu nedenle, düzenleyici kurumların ortaya koyduğu bu düzenlemeler, sektörde uzun vadeli bir büyüme için önemli bir temel oluşturmaktadır.

MCLEGAL

Metin-Çiçek Avukatlık Ortaklığı
Attorney Partnership

P: +90 212 264 50 00

info@mclegal.com.tr | mclegal.com.tr

Nispetiye Mah. Nispetiye Cad. No:32/9 Beşiktaş

Bu bilgi notu ve içeriğinde yer alan bilgiler sizleri güncel konularda bilgilendirmek amacıyla hazırlanmış olup herhangi bir şekilde hukuki görüş ve/veya danışmanlık teşkil etmemektedir. Hukuki danışmanlık hizmeti almak için lütfen iletişime geçiniz.